

Ina ua mavae le afa: Rat Lungworm

MO TAGATA NOFO I AAFIA E GAFUAGA

Neuroangiostrongyliasis, e lauiloa fo'i o le ma'i rat lungworm, e a'afia ai le fai'ai ma le uua tuasivi. E mafua mai i se parasite e maua i isumu, slug, ma sisi. E maua lenei ma'i i motu uma i Hawai'i. O fa'ailoga e amata mai i tiga matuitui o le ulu se'ia oo i fa'afitauli o le neula, e pei o le ua māfola (stiff neck) po o le vaivai o lima ma vae.

Mea e Tatau Ona Iloa:

- E pasi atu e isumu ua a'afia le parasite i o latou otaota.
- E a'afia slug ma sisi pe a latou 'ai otaota o isumu.
- O le faateleina o timuga e aumaia ai le tele o sisi ma slug, ma faateleina ai le lamatiaga o le aafia.
- E mafai ona ma'i tagata pe a 'ai fuala'au 'aina fou e le'i fufuluina, pe a iai se sisi po o se slug laitiiti, po o se vaega o ia mea.

Mea e Fai:

- Fufulu lelei fuala'au 'aina i lalo o le vai tafe, e tusa lava pe ua faailogaina "ua uma ona fufulu," ma siaki lau'aina mo slug/sisi laiti.
- Fa'atino le tumama lelei o lima e ala i le fufulu o lima i le fasimoli ma le vai pe a uma ona tago i fuala'au 'aina fou po o le galue i togālaau.
- Aveese puna o mea'ai e ala i le tapunia lelei o pusa lapisi, faamamā fua ua pa'ū, ma aveese isi mea'ai e mafai ona tosina mai ai isumu.
- Aveese vai e tutu e ala i le sasaa ese o vai mai pusa, ulo, laau, po o tapoleni pe a mae'a le afa.
- Pulea ma fa'aumatia meaola faalafua e ala i le aveesea o slug, sisi, ma isumu latalata i fale ma togālaau e faaaogā ai mea faatosina (bait), mailei (traps), puipuiga e taofia ai isumu (rodent-proofing), ma le tumama lelei. Faaaogā kosi (tongs) po o sipuni laau (chopsticks) e tuu ai sisi po o slug i totonu o se "slug jug" e iai vaega e 6 o le vai ma le 1 vaega o le masima.

E tāua tele le vave iloa ma le vave togafitia. Vaai se foma'i pe afai e te masalomia ua e maua i le ma'i.

Su'esu'e (scan) mo le upega tafa'ilagi a le DOH e uiga i le ma'i Rat Lungworm Disease.

FA'AMOLEMOLE MULIMULI I FAATONUGA UMA A PULEGA I LE LOTOIFALE.

Rat Lungworm | Fa'afouina Mati 26, 2026

Rat Lungworm (Samoan)